

Likestillings- og
diskrimineringsombudet

Vår ref.:

12/273

Dato:

04.09.2013

Ombudets uttalelse

NHF Oslo klaget over manglende HC-parkeringsplasser i Royal P-hus, som eies av Q-Park AS. NHF Oslo hevdet at flere av Q-Park AS sine parkeringsanlegg er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

Likestillings- og diskrimineringsombudet har kommet frem til at Q-Park AS bryter plikten til til å sikre universell utforming av sine parkeringsanlegg rettet mot allmenheten, ved ikke å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall HC-plasser i hvert av parkeringsanleggene, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd. Brudd på plikten regnes som diskriminering, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fjerde ledd.

Saksnummer: 12/273

Lovgrunnlag: Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9

Dato for uttalelse: 2. juli 2013

Sakens bakgrunn

Norges Handikapforbund Oslo (NHF Oslo) klaget ved brev av 1. februar 2012 over manglende HC-parkeringsplasser i Royal P-hus, som eies av Q-Park AS. NHF Oslo hevdet at flere av Q-Park AS sine parkeringsanlegg er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

På bakgrunn av henvendelse fra NHF Oslo erkjente Q-Park AS at flere av

parkeringsanleggene måtte gjennomgås nøyer for å sikre at regelverket på dette området følges.

Etter et møte mellom Q-Park AS og NHF Oslo ble det avtalt at det skulle etableres nye reserverte HC-plasser ved flere av virksomhetens garasjelegger. NHF Oslo opplyste i e-post til Q-Park AS av 21. august 2012 at tiltakene så bra ut og at NHF OSLO så frem til resultatet. Tiltakene ble gjennomført innen den avtale frist som var 1. oktober 2012.

Det fremgår av Q-Park AS sitt brev til NHF Oslo med oppfølgingsplan av 10. august 2012 at det ved 9 av oversiktens 19 garasjelegger kun er etablert en HC-plass.

Videre fremgår det at det ved 6 av garasjeleggene fortsatt ikke er etablert noen HC-plasser, med henvisning til at det er god dekning i området. Q-Park AS opplyser at når det gjelder etablering av HC-Plasser blir det gjort flere konkrete vurderinger. Når det gjelder anlegg som er åpne for allmennheten gjøres det en såkalt vurdering av «dekning i området». For eksempel kan et parkeringsanlegg ligge rett ved en vegstrekning hvor det allerede er etablert 2 eller 3 reserverte plasser. Da vil behovet for å reservere ytterligere plasser vurderes opp mot dette. Ved Royal P-hus er det for eksempel reserverte plasser i gaten «rett ved» innkjøringen til selve parkeringshuset. Q-Park AS mener at dette må tas med i vurderingen når det gjelder områdets samlede tilbud for forflytningshemmede. Q-Park AS opplyser at de foretar en vurdering av det totale tilbudet. Etter deres syn oppfyller disse vurderingene hensikten med kravene i Norsk Standard. Q-Park AS opplever videre at det også er denne forståelse Samferdselsdepartementet legger opp til i «nye regler for parkering», Side 2 av 8

som ifølge Q-Park AS snart skal legges ut på høring.

Rettslig grunnlag

Ombudet har kompetanse til å gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings- og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9.

Diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9 tredje ledd pålegger offentlige og private virksomheter rettet mot allmennheten en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon.

Med universell utforming menes tilrettelegging av hovedløsningen i de fysiske forholdene slik at virksomhetens alminnelige funksjon kan benyttes av flest mulig, jf. § 9 andre ledd. Dette betyr at virksomhetens fysiske fasiliteter, som skal benyttes av allmennheten (kundene), skal tilrettelegges på en slik måte at flest mulig får tilgang til de tjenester virksomheten tilbyr. Det er hovedløsningen som skal være gjenstand for tilrettelegging. Det vil derfor være i strid med bestemmelsen at det lages egne innganger, områder eller lignende for bestemte grupper.

Plikten til universell utforming rekker så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for virksomheten, se § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av

tilretteleggingen måtte veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer (nytte vs kostnad), om virksomhetens funksjon er av offentlig art, de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen, virksomhetens ressurser, sikkerhetsmessige hensyn og vernehensyn. Listen er ikke uttømmende.

Dersom ombudet kommer til at det er en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, betyr ikke det at virksomheten kan la være å foreta seg noe. Virksomheten er uansett forpliktet til å jobbe for best mulig tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 13 vil det være opp til innklagede å sannsynliggjøre at det ikke har forekommet diskriminering i strid med loven, dersom det foreligger omstendigheter som gir grunn til å tro at diskriminering har skjedd.

Ombudets vurdering

Ombudet vil innledningsvis fastslå at Q-Park AS er en virksomhet som har plikt til å sikre at den alminnelige funksjon av deres virksomhet rettet mot allmenheten er universelt utformet, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Dette innebærer at Q-Park har plikt til å tilrettelegge de deler av virksomheten som benyttes av allmenheten (kunder) på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, har tilgang til virksomhetens tjenester og service, så langt det ikke medfører en uforholdsmessig byrde for Q-Park. Plikten omfatter Q-Parks parkeringsanlegg

som benyttes av allmenheten.

Det første ombudet må ta stilling til er om antallet HC-plasser ved Q-Parks parkeringsanlegg som benyttes av allmenheten tilfredsstillende kravet til universell utforming.

Det presiseres at ombudet med dette ikke tar stilling til om parkeringsanleggene ut over dette er universelt utformet.

Er Q-Park sine parkeringsanlegg i tråd med kravet til universell utforming?

Det fremgår av Q-Park AS sin oversikt over 19 av Q-Parks parkeringsanlegg (av 10. august 2012), at det ved flere av anleggene kun er etablert en HC-plass. Det fremgår videre at det ved flere av anleggene ikke er etablert noen HC-plasser, under henvisning til at det allerede er god dekning i området. Q-Park AS har opplyst at de foretar en vurdering av det samlede tilbudet for forflytningshemmede i området, og at etter deres syn oppfyller disse vurderingene hensikten med kravene i Norsk Standard.

Verken diskriminerings- og tilgjengelighetsloven selv, eller forarbeidene til loven, gir noen presis angivelse av hvilke krav som skal stilles til parkeringsanlegg. Forskrift om tekniske krav til byggverk § 8-9 regulerer krav til parkering i nye bygg. Det fremgår av § 8-9 (3) at byggverk med krav om universell utforming skal ha tilstrekkelig antall parkeringsplasser for forflytningshemmede. Det fremgår imidlertid ikke nærmere av forskriften hva som ligger i tilstrekkelig antall HC-parkingsplasser for et parkeringsanlegg.

Veiledning om hvilke løsninger som vil avhjelpe behovet for flest mulig er imidlertid gitt i offentlige standarder. Standard Norge har utarbeidet retningslinjer for universell utforming av nye bygg. Norsk Standard 11001-1:2009 Universell utforming av byggverk Del 1: Arbeids- og publikumsbygninger omtaler parkering under punkt 6. Det følger her at det skal være parkeringsplasser reservert for personer med nedsatt funksjonsevne. Det følger videre av Punkt 6.2 at antallet parkeringsplasser reservert for personer med nedsatt funksjonsevne skal være minst 5 % og aldri færre enn to.

Statens vegvesen sin veiledning om universell utforming av veger og gater av 2011 gir også anbefalinger om parkeringsplasser og parkeringshus under punkt 7.6. Det fremgår her at antallet plasser må vurderes i hvert enkelt tilfelle, men ved mindre anlegg (inntil 50 - 100 plasser) anbefales minimum 10 % av plassene reservert mens for større anlegg (over 100 plasser) anbefales det at ca. 5 % av plassene reserveres for forflytningshemmede.

Etter å ha sammenholdt kravene i Forskrift om tekniske krav til byggverk § 8-9 med Norsk Standard 11001-1:2009 Universell utforming av byggverk Del 1: Arbeids- og publikumsbygninger Punkt 6.2 og Statens vegvesen Veiledning om universell utforming av veger og gater av 2011 Punkt 7.6, finner ombudet å kunne legge til grunn at det i alle fall må kunne oppstilles et krav om at et parkeringsanlegg som skal oppfylle kravet om universell utforming må ha minimum to HC-plasser.

Ombudet har sett hen til anførselen om at Samferdselsdepartementet i «nye

regler for parkering», som ifølge Q-Park AS snart legges ut på høring, legger opp til at det skal foretas en vurdering av det totale tilbudet i området når en avgjør om kravene i NS er oppfylt. Ombudet er kjent med at nye regler når det gjelder parkering skal legges ut på høring, men at dette arbeidet er forsinket på ubestemt tid. Ombudet finner likevel per i dag å kunne legge til grunn et krav om minimum to HC-plasser. Dersom nye regler for parkering i fremtiden skulle føre til et lavere krav, så kan ikke ombudet se at det vil medføre store praktiske utfordringer eller omkostninger for Q-Park AS å eventuelt justere antallet HC-plasser i sine parkeringsanlegg deretter.

Ombudet har videre merket seg Q-Parks anførsel om at det ved krav om antall HC-plasser i parkeringsanlegg må sees hen til en såkalt vurdering av «dekning i området». Ombudet finner imidlertid ikke grunnlag for at spørsmålet om hvorvidt et parkeringsanlegg er universelt utformet kan være avhengig av en skjønsmessig vurdering av hvor mange HC-plasser som for øvrig finnes i «området». Etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd er det den enkelte virksomhets alminnelige funksjon som skal være universelt utformet, herunder det enkelte parkeringsanlegg.

Ombudet finner etter dette at flere av Q-Parks parkeringsanlegg ikke oppfyller kravet til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9.

Vil krav om UU være uforholdsmessig?

Ombudet må deretter vurdere om Q-Park AS har dokumentert at det foreligger omstendigheter som tilsier at det vil være en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming av parkeringsanleggene, jf. diskriminerings- og

tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd. Det er Q-Park AS som har bevisbyrden for at dette vil være en uforholdsmessig byrde.

Ombudet kan ikke se at Q-Park AS har påberopt seg at det vil være en uforholdsmessig byrde å etablere HC-plasser i tråd med kravet til universell utforming. Q-Park AS har ikke vist til dårlig økonomi eller andre fysiske hindringer som gjør det vanskelig eller umulig å etablere flere HC-plasser i sine garasjeanlegg.

På bakgrunn av dette mener ombudet at virksomheten ikke har sannsynliggjort at det vil være uforholdsmessig byrdefullt for virksomheten å etablere HC-parkeringsplasser i tråd med kravet til universell utforming.

Ombudet vil på sin side peke på at ved å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall HC-plasser i Q-Parks parkeringsanlegg, vil Q-Park på en enkel måte kunne bidra til å oppfylle diskriminerings- og tilgjengelighetslovens formål: å fremme likestilling og likeverd, sikre like muligheter og rettigheter til samfunnsdeltakelse for alle, uavhengig av funksjonsevne, og hindre diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Q-Park AS bryter plikten til å sikre universell utforming av sine parkeringsanlegg rettet mot allmenheten, ved ikke å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall HC-plasser i hvert av parkeringsanleggene, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd. Brudd på plikten regnes som diskriminering, jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 fjerde ledd.